

کرمانشاهان باستان

از آغاز تا آخر سده سیزدهم هجری قمری

متر قرار دارد که در روزگار آبادانی چهار برج مدور در چهار زاویه قلعه بوده‌اند و امروز قسمتی از دو برج قلعه برجا مانده است .

ب - قلعه یزدگردی

در مشرق بان زرده بر فراز یکی از قله مرتفع کوه «دالاهو» بقایای یک قلعه بزرگ و مستحکم نظامی بچشم می‌خورد که اهل محل آنرا «قلعه یزدگردی» مینامند. بنای این قلعه در اصل دو طبقه بوده و هم‌اکنون قسمت اعظم از این بنای معظم برجا باقی مانده است . اتاقهای این قلعه اکثراً وسیع و به شکل مستطیل و باتاقی گهواره‌ای است .

در اطراف قلعه آثاری از برجهای بزرگ قلعه که مدور شکل بوده‌اند دیده میشوند . در وقفنامه‌ای که در اوایل قرن دهم یعنی در حدود ۹۳۲ یکی از امرای زهاب برای بقعه بابایادگار تنظیم کرده اینجارا «سرای زرد یزدگردی» یادداشت کرده است .

ج - نقاره خانه

در فاصله دو کیلومتری قلعه یزدگردی آثاری از یک بنای ساسانی که اهل محل آن را «نقاره خانه» می‌گویند ، باقی است . این بنا دیوارهای برج‌مانندی که ظاهراً قرارگاه دیده بانان و مستحفظان بوده‌اند داراست .

د - آسیابا

در ارتفاع سمت غربی کوه دالاهو بقایای قلعه‌ای که شباهت به آسیای بادی دارد دیده میشود . اهالی محل به این نقطه «آسیابا» می‌گویند .

ه - گچ گنبد

در نزدیکی قریه بان زرده در محلی که به «گچ گنبد» معروف است اخیراً توسط هیأت باستانشناسان خاکبرداری و گمانه‌زنی شده‌است . در عمق نزدیک سطح زمین دیواری آجری با ملاط کشف گردید و سپس طبقه اول ساختمانی دیده شد که با گچ بریها زینت یافته بود . قطعاتی از این گچ بریهای ظریف بعلت ریزش طبقه فوقانی ساختمان در میان آوار و خاک باقی مانده بود .

در این گچ بریها نقشهای برجسته‌ای از تصویر انسان و حیوان و برخی نقوش تزئینی موجود است که از نظر سبک کار دوره سلوکیها و اشکانیان را بخاطر می‌آورد.

و - آشپزخانه

در ابتدای زمینهای مربوط به قریه بان زرده بقایای برج بزرگ مدوری به چشم می‌خورد ، این برج که در افواه اهالی به آشپزخانه شهرت یافته در طرف چپ مسیل قریه که آبرو بارانهای بهاره است قرار گرفته و درست مقابل آن در طرف دیگر مسیل برجی کوچکتر تشخیص داده میشود . وجود این دو برج در کنار یکدیگر این احتمال را ایجاب میکند که شاید اینجا دروازه اصلی ورود به قلعه و تأسیسات بان زرده باشد .

داده‌اند . احتمالاً ممکن است اینجا را جهت کتیبه یا تصویری آماده کرده‌اند .

ق - قلعه سر آب کنار

بر روی کوهی که اهالی محل آنرا « برنویت » میگویند در جنوب سر آب - کنار که از سطح رودخانه قریب ۱۵۰ متر فاصله دارد ، بقایای برجی ساسانی دیده میشود . این بقایا عبارتند از ضلع جنوبی برج که مشرف به قریه ریجاب است . دو طرف این برج دو آتشدان قرار گرفته‌اند . اولی با قطر ۲۲ و عمق ۱۶ سانتیمتر و دومی با قطر ۲۲ و عمق ۱۴ سانتیمتر .

ر - برج ریجاب

در ابتدای قریه ریجاب و در ساحل چپ رودخانه الوند باغی احداث شده است که اینک به نام مالک آن « درویش احمد زالی » معروف است . در این باغ بقایای برج مستطیل شکلی دیده میشود . این برج به دو اتاق تقسیم شده که اتاق اول به ابعاد ۶×۶٫۸ متر و دیگری به ابعاد ۶٫۸×۸٫۸ متر بوده و ضخامت دیوار ۱٫۳۵ متر است . مصالح این برج از قلوه سنگ و ملاط معمول ساسانی است . برج ریجاب تنها اثر باستانی است که از مسیر جاده معروف ساسانی خارج شده و تقریباً ۴۰۰ متر با جاده فاصله دارد .

۱۵ - آثار بان زرده

در دوازده کیلومتری شمال غربی منطقه ریجاب قریه بان زرده قرار دارد که در تمام نقاط آن بخصوص در باغ بزرگی که در وسط قریه قرار گرفته آثاری از دوره ساسانی موجود است .

الف - قلعه بان زرده

در باغ مزبور بقایای يك قلعه عظیم به شکل مستطیل به ابعاد تقریبی ۱۵۰×۱۰۰

بان زرده : جبهه شرقی قلعه بزدگرد

